

27 мая 1997 г. спаўняецца 60 гадоў з дня нараджэння Васіля Емяльянавіча Лявончыкава — выдатнага дзеяча навукі і культуры Беларусі, доктара педагагічных навук, прафесара, акадэміка.

ВАСІЛЮ ЕМЯЛЬЯНАВІЧУ ЛЯВОНЧЫКАВУ — 60 ГАДОЎ

Нарадзіўся Васіль Емяльянавіч у вёсцы Бярозьўка Слаўгарадскага раёна Магілёўскай вобласці. Пасля выдатнага заканчэння сямігодкі юнак упэўнена вызначыў свой жыццёвы шлях, звязаўшы яго з культурай. Прафесійную адукацыю ён атрымаў у Магілёўскім культурна-асветным вучылішчы, а затым — на бібліятэчным факультэце Мінскага педагагічнага інстытута імя А.М. Горкага. Спачатку працаваў інспектарам аддзела культуры, дырэктарам дамоў культуры Чэрыкаўскага і Слаўгарадскага раёнаў, загадчыкам бібліятэкі вайскавай часткі (г. Мінск).

Па запрашэнню загадчыка кафедры бібліяграфіі М.Ц. Талкачова з 1962 г. пачаў працаваць у Мінскім дзяржаўным інстытуце імя А.М. Горкага.

В.Е.Лявончыкаў прайшоў шлях ад выкладчыка да прафесара, быў намеснікам дэкана бібліятэчнага факультэта і дэканам. Сёння ўзначальвае кафедру бібліяграфіі і дакументазнаўства.

Першыя крокі ў навуцы малады вучоны рабіў у аспірантуры Маскоўскага дзяржаўнага інстытута культуры пад кіраўніцтвам вядомага бібліяграфіста, прафесара А.Д. Эйхенгольца.

В.Е.Лявончыкаў першым на Беларусі абараніў не толькі кандыдацкую дысертацыю ў галіне бібліяграфічнага ведаў, але і стаў першым доктарам навук у гэтай вобласці даследавання. У 1969 годзе паспяхова абаронена кандыдацкая дысертацыя на тэму “Агульная рэтраспектыўная бібліяграфія кніг Беларусі: гісторыя і тэарэтычныя пытанні”. У хуткім часе выйшла ў свет манаграфія “Белорусская ретроспективная библиография книг”. У 1988 годзе ў Маскве В.Е.Лявончыкаў абараніў доктарскую дысертацыю “Сістэма бібліяграфічнай інфармацыі саюзнай рэспублікі: тэарэтыка-метадалагічныя праблемы”. Вынікі гэтага навуковага даследавання знайшлі адлюстраванне ў манаграфіі “Система библиографической информации союзной республики” (Мінск, 1990 г.).

У дыяпазоне навуковых інтарэсаў В.Е.Лявончыкава — гісторыя беларускай бібліяграфіі, тэарэтыка-метадалагічныя праблемы бібліяграфічнага ведаў, пытанні бібліятэчнай адукацыі і іншыя.

У працах вучонага даследавана зараджэнне і развіццё нацыянальнай, краязнаўчай, навукова-дапаможнай рэкамендацыйнай і іншых відаў беларускай бібліяграфіі з XIX ст. да нашых дзён. Адным з першых ён грунтоўна вывучыў бібліяграфічныя працы ака-

дэміка Яўхіма Карскага, філолага і бібліяграфа Рамуальда Зянкевіча. Аб’ектам гістарычных даследаванняў В. Лявончыкава сталі першыя вопісы (каталогі) бібліятэк Траецкага манастыра ў Слуцку і Дабравешчанскага манастыра ў Супраслі, бібліяграфічныя матэрыялы ў прадмове да выданняў беларускага першадрукара Францішка Скарыны, а таксама яго паслядоўнікаў; друкаваныя каталогі бібліятэк і кнігарняў у XIX — пачатку XX стст.; бібліяграфічная інфармацыя на старонках перыядычных выданняў.

Значны ўклад у бібліяграфічнага ведаў В.Е.Лявончыкавым быў унесены пры распрацоўцы пытанняў нацыянальнай, рэгіянальнай, краязнаўчай бібліяграфіі, бібліяграфіі экстрэмерыкі.

У тэарэтыка-метадалагічных даследаваннях упершыню абгрунтаваў прынцып дыферэнцыяльнай інфармацыйнай патрэбы ў рэгіёне на агульныя і спецыфічныя. даказаў неабходнасць вылучэння ў сістэме дапаможнікаў рэспубліканскай навукова-дапаможнай бібліяграфіі спецыфічных звенаў па прыкмеце сувязі аб’екта і суб’екта бібліяграфавання з рэспублікай.

Вынікам працы над тэрміналогіяй у галіне бібліяграфіі, бібліятэчнай справы, кнігазнаўства стаў упершыню выдадзены на Беларусі (у сааўтарстве с Л.А. Дзямешка) “Руска-беларускі слоўнік бібліятэчных і бібліяграфічных тэрмінаў”.

У шэрагу артыкулаў В.Е.Лявончыкаў уздымаў праблемы арганізацыі і метадыкі падрыхтоўкі бібліятэчна-бібліяграфічных кадраў вышэйшай кваліфікацыі.

Звыш 35 гадоў жыцця прысвечана навукова-педагагічнай дзейнасці. Упершыню ў гісторыі бібліятэчна-бібліяграфічнай адукацыі Беларусі В.Е.Лявончыкаў распрацаваў вучэбны курс “Беларуская бібліяграфія”, па якому падрыхтаваў два выдання падручніка. Выкладанне базавых бібліяграфічных курсаў “Тэорыя бібліяграфіі”, “Інфармацыйная культура асобы” творча спалучаецца ім з распрацоўкай праблемных спецкурсаў па актуальных напрамках бібліяграфічнай дзейнасці. Па ўсіх курсах распрацаваны комплексныя вучэбна-метадычныя матэрыялы (праграм, вучэбных і метадычных дапаможнікаў).

Прафесар В.Е.Лявончыкаў адзін з удзельнікаў пераходу факультэта бібліятэчна-інфармацыйных сістэм на шматузроўневую сістэму падрыхтоўкі кадраў.

Вядучы прадстаўнік сучаснай беларускай бібліяграфічнай думкі, ён заснаваў навуковую

школу, прадстаўнікамі якой абаронены шэраг кандыдацкіх дысертацый, вядзецца даследаванне актуальных праблем бібліяграфіі. В.Е.Лявончыкаў — адзін з арганізатараў аспірантуры ў Беларускам універсітэце культуры, старшыня савета па абароне дысертацый на ступень кандыдата навук, член экспертнай камісіі Вышэйшай атэстацыйнай камісіі пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Вынікі навуковых даследаванняў прадстаўлены ў шматлікіх дакладах на навуковых (у т. л. міжнародных) канферэнцыях і больш чым 100 публікацыях.

Значнае месца ў жыцці юбіляра займае грамадская дзейнасць. Ён многія гады з’яўляецца членам Вучонай рады ўніверсітэта і Савета факультэта, быў намеснікам і галоўным рэдактарам міжведамаснага зборніка “Пытанні бібліяграфічнага ведаў і бібліятэказнаўства”, членам камісіі па культурна-асветных установах Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, прэзідэнтам Беларускай бібліятэчнай асацыяцыі. У 1993 г. стаў акадэмікам Міжнароднай акадэміі інфарматызацыі (г. Масква), з 1995 г. — з’яўляецца членам-карэспандэнтам Беларускай акадэміі адукацыі.

З аспіранцкіх гадоў у В.Е.Лявончыкава склалася шырокая кола асабістых кантактаў з прадстаўнікамі навуковай і бібліятэчна-бібліяграфічнай грамадскасці, якія зараз жывуць і працуюць у Маскве, Санкт-Пецярбургу, Краснадары, Вільнюсе, Кіеве, Душанбе і іншых гарадах.

У прыватнай бібліятэцы Васіля Емяльянавіча сярод кніг па філасофіі, сацыяльных камунікацыях, бібліяграфічнага ведаў і бібліятэказнаўству, інфарматыцы, гісторыі і культуры Беларусі, філалогіі, літаратуры выданні з прысвячэннямі бібліяграфічнага ведаў А.Д. Эйхенгольца, В.А. Факеева, Н.А. Слядневай, А.М. Бучанкова, М.М. Шчэрбы, Э.К. Бяспалавай, Н.М. Зіноўевай, філолага Ф.М. Янкоўскага, шмат іншых.

Мэтаанакіраваны і настойлівы ў творчых пошуках, адказны за кожную справу, якую ўзначальвае, добразычлівы і талерантны ў зносінах з калегамі і студэнтамі, юбіляр поўны энергіі і новых планаў. На яго рабочым стала — чарговае выданне падручніка, наперадзе таксама кіраўніцтва навуковымі працамі бакалаўраў, магістраў, аспірантаў, новыя праблемы тэарэтыка-метадалагічных даследаванняў.

Кафедра бібліяграфіі і дакументазнаўства.